

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM YETERLİĞİ BAĞLAMINDA ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN ÇOK DİLLİ BECERİLERİ

MULTILINGUAL SKILLS OF INTERNATIONAL STUDENTS IN THE CONTEXT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION COMPETENCE

Öğr. Gör. Fırat YOLCU

Sivas Cumhuriyet Üniv. TÖMER, firatyolcu@cumhuriyet.edu.tr

Sivas / Türkiye

ORCID: 0000-0003-2408-7502

ÖZET

Kültürlerarası iletişim son yıllarda politika, ticaret, turizm, sağlık, eğitim ve iletişim alanlarında çok önemli bir konuma yükselmiştir. Günümüz üniversiteleri uluslararasılaşma politikalarını akademisyenler ve öğrencilerin kültürel çeşitliliği üzerine kurgulamaktadırlar. Farklılığın içerisinde barındırdığı potansiyel, özgür düşüncenin ve bilimin ilerlemesini kolaylaştırmakta, kültürler arasında iş birliğinin artırılmasına ve dünya barışına önemli katkılar sunmaktadır. İnsanların farklı bir kültür içerisinde yaşarken etkili ve uygun bir iletişim gerçekleştirebilmeleri için kültürlerarası iletişim yeterliği sürecinin başarılı bir şekilde devam ettirilmesi gerekmektedir. Bu süreçte, bireyin ana dili dışında, iletişim kurduğu kültürün dili ve diğer yabancı dillerle ilgili yeterlik durumu, kültürlerarası iletişim yeterliğini etkilemektedir. Bu çalışmada Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde okuyan 41 uluslararası öğrenciyle görüşme yöntemi kullanılarak öğrencilerin çok dilli beceri durumları, kültürlerarası iletişim yeterliği bağlamında betimlenmektedir. Araştırma nitel bir çalışmadır ve görüşülenlerden elde edilen verilerin analizinde maxqda 2020 nitel veri analiz programı kullanılmıştır. Bu çalışma yazarın hazırlamakta olduğu doktora tez çalışması içerisinde yer alan çok dilli beceriler konu başlığından genişletilerek özgün bir çalışma biçiminde tasarlanmıştır. Bu çalışmanın kültürlerarası iletişim çalışmalarına katkı sağlayabileceği, politika yapıcı ve uygulayıcı kurumlara referans olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Kültürlerarası iletişim yeterliği, uluslararası öğrenciler ve çok dilli beceriler

ABSTRACT

Intercultural communication has risen to a very important position in recent years in the fields of politics, trade, tourism, health, education and communication. Today's universities base their internationalization policies on the cultural diversity of academics and students. The potential inherent in diversity facilitates the advancement of free thought and science, and makes significant contributions to increasing cooperation between cultures and world peace. In order for people to communicate effectively and appropriately while living in a different culture, the process of intercultural communication competence must be continued successfully. In this process, the individual's proficiency in the language of the culture he communicates with and other foreign languages other than his mother tongue affects his intercultural communication competence.

In this study, the multilingual skills of the students are described in the context of intercultural communication competence by using the interview method with 41 international students studying at Sivas Cumhuriyet University. The research is a qualitative study and the maxqda 2020 qualitative data analysis program was used to analyze the data obtained from the interviewees. This study was designed as an original study by expanding the multilingual skills topic included in the doctoral thesis the author is preparing. It is thought that this study can contribute to intercultural communication studies and serve as a reference for policy-making and implementing institutions.

Keywords: Intercultural communication competence, international students and multilingual skills

1. GİRİŞ

Günümüz dünyası küreselleşmenin etkisiyle her alanda uluslararası bir boyut kazanmakta, bu durum ülkeler arasında birçok alanda işbirliklerinin ve ortaklaşmanın artmasına neden olmaktadır. İnsanlar ve toplumlar da bu değişimlere paralel olarak yeni bilgi ve beceriler kazanmaya uğraşmakta, bu bağlamda bireyi hayata hazırlamanın bir yolu olarak görülen eğitim politika ve uygulamaları da sürekli olarak yeniden yapılandırılmaktadır. Bu yeni yapılandırmanın önemli bir boyutunu da uluslararası eğitim oluşturmaktadır. Özellikle ülkelerin yükseköğretim kurumları farklı ülkelere akademisyen ve öğrencilerini göndererek gelişimlerine katkı sağlama, farklı ülkelerden öğrenci ve akademisyenleri getirerek bilgi ve becerilerinden faydalanma gibi uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara önem vermektedir. Ülkemizde de bu konuda önemli çalışmalar yapılmakta, bu çalışmalar sonucunda her geçen yıl üniversiteler uluslararası öğrenci ve akademisyen sayılarını artırmaktadırlar. Eğitimde bu uluslararası işbirliği, öğrenciler için başka bir ülkede eğitim almanın ötesinde yeni bir ülkeyi, kültürü ve dili deneyimleme, kültürlerarası iletişimde bulunma ve kendini daha iyi geliştirebilme gibi birçok önemli fırsat sunmaktadır. Bu sürecin başarılı bir şekilde yürütülebilmesinde bireyin sahip olduğu dil yeterlikleri ve iletişimsel becerilerin de önemli bir yeri vardır. Bu çalışmanın konusunu Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde okuyan uluslararası öğrencilerin çok dilli beceri durumları oluşturmaktadır. Konuyla ilgili alan yazın incelendiğinde literatürde kültürlerarası iletişim yeterliği bağlamında uluslararası öğrencilerin çok dilli becerilerini doğrudan konu edinen bir çalışmaya rastlanılmamasına rağmen kültürlerarası iletişim, kültürel uyum, kimlik, eğitim perspektifi bağlamında uluslararası öğrencilerin çok dilli beceri durumlarına alan yazında yer verildiği görülmektedir.

Araştırma, uluslararası öğrencilerin çok dilli beceri durumlarını, kültürlerarası iletişim yeterliği bağlamında betimlemeyi amaçlamaktadır. Bu genel amaca ulaşmak için Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde okuyan uluslararası öğrenciler yedi farklı çalışma grubuna ayrılmış ve bu çalışma gruplarını oluşturan toplamda 41 uluslararası öğrenciyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışma grupları oluşturulurken amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmış; dil, ülke, coğrafya, Türkiye ile olan ilişkiler ve kültürel bağlar ölçüt olarak dikkate alınmıştır. Çalışma gruplarına öğrenci seçiminde ise seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmış, çalışma grupları 4-8 öğrenciden oluşturulmuştur. Öğrencilerin seçiminde Türkçe C1 dil yeterlik belgesine sahip olmaları şartı aranmış ve görüşmeler Gönüllü Onam Formu alınarak gerçekleştirilmiştir.

Görüşülenlere kod verilirken ülke adlarının ilk üç harfi ile cinsiyetlerinin ilk harfi kullanılmıştır. Örneğin Azerbaycanlı kadın öğrenci ile Kazakistanlı iki kadın ve bir erkek öğrenciye şu kodlar verilmiştir:

Azerbaycanlı kadın öğrenci: AZE-K1
Kazakistanlı birinci kadın öğrenci: KAZ-K1
Kazakistanlı ikinci kadın öğrenci: KAZ-K2
Kazakistanlı erkek öğrenci: KAZ-E1

Görüşmelerde Patton'un ortaya koyduğu görüşme yaklaşımlarından görüşme formu yaklaşımı benimsenmektedir. Bu yaklaşımda önceden belirlenmiş sorular esnetilebilir, yerleri değiştirilebilir ve ek sorularla desteklenebilir (Yıldırım & Şimşek, 2011: 122).

Görüşme formunda uluslararası öğrencilerin çok dilli becerileri betimleyebilmek için görüşülenlere “Anadiliniz dışında hangi dilleri biliyorsunuz?”, “Çok dil bilmek ve konuşmak önemli midir? Neden?” ve “Günlük hayatınızda anadilinizden farklı bir dili konuşur musunuz? Cevabınız evetse bu size nasıl hissettirir?” soruları yöneltilmiştir. Görüşülenlerin çok dilli beceri durumlarıyla ilgili cevapları ses kayıt cihazına kaydedilerek ham veriler elde edilmiş ve daha sonra bu ham veriler yazıya dönüştürülerek maxqda 2020 nitel veri analiz programına yüklenmiş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kültürlerarası İletişim

Bir olgu olarak insanlık tarihi kadar eskiye dayanan kültürlerarası iletişim farklı kültürel kodlara sahip insanlar arasındaki iletişim ve etkileşimi kapsayan bütün etkinlikleri ifade etmektedir. Bu etkinlikler çoğunlukla bireylerin farklı bir kültür içerisinde yaşarken gerçekleştirdiği iletişim etkinliklerini ifade etse de sinema, televizyon, yazılı metinler, turizm ve ticari faaliyetler gibi birçok alanı da kapsamaktadır.

Kültürlerarası iletişim özü itibarıyla kültür ve farklılıkların başat rol aldığı bir iletişim biçimidir. Her topluluğun kendine özgü bir kültürünün olmasından dolayı iletişim biçimlerini oluşturan sözel ve sözel olmayan bütün ifadeleri de kültürün özgünlüğünden kaynaklı farklılaşmaktadır. Diğer bir ifadeyle kültür iletişimi etkilerken, iletişim de kültürü etkilemektedir. Kültür, bir toplumun maddi ve manevi bütün varlığına işaret etmekte; dil, din, değerler-normlar, örf ve âdetler, semboller ve tutumlar etrafında, düşünce ve yaşam biçiminden kıyafetler ve yeme içme alışkanlıklarına kadar insana dair her şey üzerinde etkili olmaktadır. İletişim, ilk başta iletişim araçları ve onlarla kurulan etkileşimi ifade etse de ses, hareket ve simgelerle karşılanan haberleşme, bilgi aktarımından aile içi ilişkilere kadar her türlü duygu, düşünce ve enformasyon aktarımını içeren oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır (Karaca, 2016: 639). Kültür ve iletişim ilişkisinin boyutlarına bakıldığında kendisini dil, düşünce, eylem ve davranışlarda açığa çıkaran kültür, dünyaya bir düzen ve biçim verme mantığı olarak açıklanabilir. Kültür iletişimi bir süzgeçten geçirerek dinamik bir döngü içerisinde yönetmekte, iletişim de kültürü yeniden üreterek güçlendirmektedir. Kültürün bir parçası olan iletişim sürecinde göstergeler, semboller ve kodlar iletişimin yapı taşlarıdır. Bu gösterge, sembol ve kodlar aynı zamanda kültürel bağlamı da içermektedir. İletişim tarzları kültürel olarak kurgulanıp yapılandırıldığı için kültürden kültüre de farklılaşmaktadır. Kültürlerarası iletişimde iletişim eyleyenlerinin iletişim tarzlarıyla ilgili farklılıklara sahip olması iletişim alanında sorunların yaşanmasına sebep olacaktır. Bu sorunların giderilmesinde eğitim önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır (Alioğlu, 2011: 50-52).

Kültürlerarası iletişimle ilgili tanımlamalara bakıldığında kendilerini farklı grup/etnisitelere ait olarak algılayan birey ya da topluluklar arasında farklılıkların tanımlanması, anlatımın yaratımı, paylaşımı, müzakeresini ve bu süreçlerin başarılı bir şekilde tamamlanmasını (Mora, 2011: 3; Önlü & Saran, 2019: 15) kapsayan; farklı dil ve kültürlere sahip insanlar arasındaki iletişimi odak noktasına alarak farklı kültür üyelerinin farklılıklarını anlayıp doğru yorumlamalara ulaşarak farklılıkları etkin bir şekilde yönetme becerisi olarak açıklanabilir (Saran & Bitirim, 2012: 1085-1086).

Günümüz dünyası mekân ve zaman arasındaki sınırların giderek ortadan kalktığı, iletişimin hayatın her bağlamında etkin rol aldığı bir dönem olarak tasvir edilmektedir. Bu durum farklı kültürden insanların “öteki” olarak tanımlanan mikro ve makro kültürel farklılıklara sahip insanlarla etkileşimini artırmakta, farklı kültürleri tanıma ve onlarla yüz yüze veya dolaylı iletişim kurabilme fırsatları sunmaktadır. Bütün bu değerlendirmeler sonucunda kültürlerarası iletişim günümüz dünyasında önemini her geçen gün artırmaktadır.

2.2. Kültürlerarası İletişim Yeterliği

Kültürlerarası iletişim yeterliği bireyin farklı kültürden insanlarla kurduğu iletişimsel başarıyı ifade etmekte, bir sonuç olarak ortaya çıkmaktan çok bir sürece karşılık gelmektedir. Kültürlerarası iletişim diğer iletişim biçimlerine göre dil, kültür ve dünya görüşü olarak farklılıkların ön plana çıktığı bir etkileşimi ifade ettiği için bu etkileşimde başarıyı yakalamak için de bireyin tutum, bilgi ve becerilerinin gelişimsel bir süreç izlemesi gerekmektedir.

Bireyin kültürlerarası iletişimde yeterlik durumu onun uygun ve etkin bir iletişim sergileyebilmesine bağlıdır. Kartarı (2016: 255-259) kültürlerarası iletişimde “etkinlik” ve “uygunluk” kavramlarına değinerek iletişim yeterliğini açıklar. “Etkinlik”, bireyin çevresiyle etkileşiminde amaçladığı etkiyi gösterebilme yeteneğidir. “Uygunluk” ise iletişimin içeriği ve boyutuyla ilgili olmakla birlikte miktar, nitelik, ilişkinlik ve iletişim biçimi öğelerinden oluşmaktadır. İletişimde neyin, ne kadar, hangi bağlamda ve hangi biçimde iletilmesi gerektiği “uygunluk” boyutuyla ilişkilendirilir. İletişim yeterliği; bireyin kendini rahat hissetmesi, kendinin ve karşısındaki olası davranışlarını tahmin etme becerisi ve iletişim süreci içinde ortaya çıkan gerginlik, rahatsızlık, belirsizlik duygularını da kapsayan bir kavram olarak açıklanmaktadır. Dolayısıyla kültürlerarası iletişim, farklı fiziksel ve sembolik dünyalara sahip insanların etkileşiminde etkin ve uygun bir iletişim kurmayı amaçlamaktadır.

İletişim yeterliği için öne çıkan “etkinlik” ve “uygunluk” kavramlarına ek olarak kültürlerarası iletişim yeterliğinde etkileşimde bulunan farklı kültürel yapıya sahip taraflar arasında kültürel bağlam ön plana çıkmaktadır (Aksoy, 2015: 69). Bu bağlamda kültürlerarası iletişim yeterliği, iletişim süreci içerisinde kültürün de aktif bir rol aldığı bilişsel, duyuşsal ve davranışsal düzeyleri de kapsayan daha karmaşık bir süreci ifade etmektedir.

Kültürlerarası iletişim yeterliği çalışmalarında ortaklaşan nokta kültürlerarası iletişim yeterliğinin duyuşsal, bilişsel ve davranışsal boyutlarıyla bir bütün oluşturacak çerçevede değerlendirilmesi gerekliliğidir (Fritz, Graf, Hentze, Möllenberg & Chen, 2005: 54).

Duyuşsal yeterlik; bireyin farklı kültürleri tanımaya, farklı kültürden insanlarla iletişim kurmaya ve yeni bilgiler öğrenmeye karşı olumlu tutumlarını ifade etmektedir. Bilişsel yeterlik; bireyin kendi kültürüne ve diğer kültürlere yönelik bilgilerini içermektedir. Davranışsal yeterlik tutum ve bilgiler sonucunda bireyin etkili ve uygun iletişim becerilerini kapsamaktadır.

Kültürlerarası iletişim yeterliği kazanabilmek için eğitim de önemlidir. Kültürlerarası yeterlik sadece tutum, bilgi, anlayış ve becerileri değil aynı zamanda öğrencileri kültürlerarası becerilerle donatacak eylemleri de kapsadığından eğitim yoluyla da desteklenmelidir (Barrett, Byram, Lázár, Mompoin-Gaillard & Philippou, 2014: 22).

Günümüz dünyasında bireylerin kültürlerarası iletişim yeterliği kazanması oldukça önemlidir. Küreselleşme, sermaye, bilgi ve insan hareketliliği ile bir yandan zaman ve mekân çözümlenmekte, diğer yandan da ulus devlet çözülmüşken etnisite, din ve kültürel öğeler daha fazla ön plana çıkmaktadır. Bu değişikliklerin etkisiyle farklılıklar temelinde yaşanan çelişkilerin önlenmesi ve bir arada barış içinde yaşamının koşulu olarak kültürlerarası iletişim yeterliği günümüz dünyasında bir koşul olmaktan öte bir yaşam biçimi olarak önem kazanmaktadır (Portalla & Chen, 2010: 21).

2.3. Çok Dilli Beceriler

Kültürlerarası iletişim bağlamında çok dilli beceriler, bireyin ana dili dışında sahip olduğu farklı dillerle ilgili yeterliklerini ifade etmektedir. Kültürlerarası iletişim yeterliğinde çok dilli beceriler bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç düzey için yeterlik durumunu etkilemektedir. Fantini, kültürlerarası iletişim yeterliğinin ancak yabancı bir dilde yeterlik kazanarak geliştirilebileceğini ifade eder. Kendimizi yabancı bir dil öğrenerek alternatif yollarla algılamayı, kavramsallaştırmayı ve ifade etmeyi öğrenmek kültürlerarası iletişim yeterliğinin olmazsa olmaz koşuludur (Fantini, 2000: 29).

Kültürlerarası iletişimde bireyin sahip olduğu dilsel yeterlik durumu doğrudan iletişimsel yeterlik sürecine etki etmekte, iletişim kurulan farklı kültürün dil becerilerine sahip olmanın yanında çok dilli beceriler de sürece olumlu katkılar sunmaktadır.

Çok dilli beceriler bilişsel boyutta, bireyin farklı dillerle ilgili farkındalığını yansıtmaktadır. Farklı bir dilin söz varlığı ve sosyo-dilbilimsel yapısıyla ilgili bilgi düzeyi bu boyutta değerlendirilebilir. Çok dilli beceriler duyuşsal boyutuyla incelendiğinde, bireyin farklı dillere karşı tutumları, yeni bir dil öğrenme isteği, yabancı bir dil konuşurken ortaya çıkan tutumları gibi durumlar bu boyutun içeriğini oluşturmaktadır. Çok dilli beceriler davranışsal boyutta değerlendirildiğinde bireyin farklı dilleri etkin bir şekilde kullanabilme becerilerini ifade etmektedir. Bireyin sahip olduğu olumlu tutum ve yeterli bilgiyle ortaya çıkan çok dilli beceriler doğrudan kültürlerarası iletişim yeterliğini etkilemektedir.

2.4. Uluslararası Öğrenciler

Bolat (2017: 9), uluslararası öğrenciyi, en özet tanımıyla, kendi ülkesi dışında eğitim alan öğrenci olarak tanımlamakta; dil eğitimi, lise, lisans, yüksek lisans veya doktora herhangi bir eğitim amacıyla başka bir ülkeye giden, pasaport ve ikametgâh alma gibi resmi prosedürleri yerine getiren öğrenci olarak açıklamaktadır.

Dünyadaki uluslararası öğrenci sayısı 1980 yılında 1 milyon iken bu sayı sürekli artarak 2000 yılında 2 milyona, 2009 yılında ise 3,7 milyona ulaşmıştır. ABD %18 oranıyla en fazla uluslararası öğrenciyeye sahip ülke konumundadır. ABD'yi sırasıyla İngiltere (% 10), Avustralya (% 7), Almanya (% 7) ve Fransa (% 6,8) takip etmektedir. Uluslararası öğrencilerin yaklaşık yarısı, bu beş ülkede eğitim görmektedir(Özoğlu, Gür & Coşkun, 2012: 25-27).

Türkiye'nin uluslararası eğitim politikası tarihi perspektiften incelendiğinde medreselerle kadar uzatılacak bir döneme denk gelmekte fakat bir kamu politikasına dönüşmesi ve uygulanması modernleşme çabalarının yoğunlaştığı Tanzimat dönemiyle başlamaktadır. Cumhuriyet'in ilanı ile Batılı tarzda eğitim kurumlarının açılması sonucunda Türk akademisyenlerin Avrupa'ya gönderilmesi, yükseköğretimde yeniden yapılanmalar ve iş birlikleri ile süreç olumlu anlamda ilerletilse de 1980 Askeri darbesiyle bir içe kapanma dönemi gerçekleşmiştir. 1990'lı yıllarda Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlığını kazanmasıyla tekrardan çalışma ve iş birliklerine önem verilmiş, 2000'li yıllarda Avrupa Birliği uyum süreciyle süreç oldukça hızlanmıştır. 2000'li yıllardan sonra da Türkiye kendine özgü bir uluslararası eğitim politikası sergilemeye, bu yönde kurumsal ve akademik çalışmalara ve düzenlemelere ağırlık vermeye başlamıştır (Yılmaz, 2016: 155-156). Bu dönemde YTB'nin uluslararası öğrenci politikasına yön vermesi, Türkiye Bursları Programının hayata geçirilerek yurtdışından çok sayıda öğrencinin Türkiye'ye getirilmesi, Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Teşkilatının kurulması Türkiye'nin uluslararası eğitim politikasında aktif bir rol üstlenmesinde etkili olmuştur. Türk yükseköğretim kurumlarına kayıtlı uluslararası öğrenci sayılarına bakıldığında 2013-2014 eğitim-öğretim yılında kayıt yaptıran toplam 48.169 öğrencinin 33.420'si erkek ve 14.749'u kız öğrencilerden oluşmaktadır. Bu sayı her geçen yıl düzenli bir artış göstererek 2022-2023 yılında 179.578'i erkek, 121.971'i kız olmak üzere toplamda 301.549 öğrenciyeye ulaşmıştır (YÖBYS, 2023). Sivas cumhuriyet üniversitesinin uluslararası öğrenci sayılarına bakıldığında 2022-2023 yılında toplamda 3442 uluslararası öğrencinin üniversitede aktif öğrenci olarak eğitim aldığı anlaşılmaktadır (Şahinol, 2023).

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde okuyan uluslararası öğrenciler coğrafya, dil ve kültür özellikleri dikkate alınarak 7 farklı çalışma grubuna ayrılmış ve çok dilli becerileri incelenmiştir. Çalışma grupları; Afrika ülkeleri grubu, Arap yarımadası ülkeleri grubu, Balkan ülkeleri grubu, Güney Asya ülkeleri grubu, Güneydoğu Asya ülkeleri grubu, Karadeniz ülkeleri grubu ve Türk cumhuriyetleri grubundan oluşmaktadır.

Tablo 1. Afrika çalışma grubu görüşülenlerinin demografik bilgileri.

Kod	Ülke	Yaş ve Türkiye'de bulunma süresi	Cinsiyet	Dil Yeterliği
FAS-K1	Fas	21- 1,5 yıl	Kadın	Fransızca, İngilizce, Arapça, Farsça ve Türkçe
FAS-E1	Fas	21-1,5 yıl	Erkek	Arapça, Türkçe, Fransızca, İngilizce
RUA-K1	Ruanda	23-1,5 yıl	Kadın	Türkçe, İngilizce, Fransızca, Kinyarwandaca
MIS-E1	Mısır	20-1,5 yıl	Erkek	Arapça, Türkçe, Fransızca, İngilizce
ETİ-E1	Etiyopya	24-2 yıl	Erkek	Türkçe, Arapça, İngilizce, Oromca, Amharca
ÇAD-E1	Çad	21-1,5 yıl	Erkek	Hausaca, Fransızca, Türkçe, İngilizce ve Arapça
GAB-E1	Gabon	21-1,5 yıl	Erkek	Fangca, Fransızca, Türkçe
BUR-K1	Burundi	20-2,5 yıl	Kadın	Türkçe, Fransızca, İngilizce, Rundice, Svahilice

Afrika ülkeleri çalışma grubu FAS-K1 ve FAS-E1 (FAS), RUA-K1 (Ruanda), MIS-E1 (Mısır), ETİ-E1 (Etiyopya), ÇAD-E1 (Çad), BUR-K1 (Burundi), GAB-E1 (Gabon) olmak üzere toplam sekiz öğrenciden oluşmaktadır. Görüşülenlerin çok dilli becerilerine bakıldığında ana dilleri dışında en az iki dil en fazla da beş dil bildikleri görülmektedir. Görüşülenlerin çok dilli becerilerinde dikkat çekici bir nokta da yedi görüşülenin Fransızca ve İngilizce bilmesidir. Bu durum Afrika grubu ülkelerinde Fransızca ve İngilizcenin etkin bir dil olarak kullanıldığını göstermektedir. Çalışma grubu kişi başına 4.37 dil bilme ortalamasına sahiptir.

Görüşülenler, Türkiye'de gündelik hayatlarında Türkçe, Fransızca ve kendi etnik gruplarının dilini/dillerini konuştuklarını, bazen de İngilizce ve Arapça gibi diğer yabancı dilleri de kullandıklarını ifade etmektedirler. *"İngilizce, Fransızca ve Türkçe konuşabiliyorum ve bu beni iyi hissettiriyor çünkü anadil dışında bir dil bilmek önemli."* (MIS-E1).

Görüşülenler, bir dilde iletişim kurarken yaygın olarak bilinen diğer dillerden kelime ve kalıp ifadeleri kullandıklarını belirtmektedirler. Diğer bir ifadeyle ara anlama olarak açıklanan bu durum görüşülenlerin bir dilde iletişim kurarken –örneğin Türkçe- bu iletişim süreci içerisinde başka dillerden –örneğin Fransızca- faydalandığını göstermektedir.

Afrika grubu ülkeleri görüşülenlerinin kültürlerarası iletişim bağlamında ana dillerinden farklı olarak birçok yabancı dilde yeterlik sahibi olma durumlarının kendilerine mutlu hissetme, öz güven duyma, farklı kültürlerden insanlarla kolay iletişim kurma, bilgiye kolay ulaşma, farklı dillerin mantığıyla düşünebilme becerisi kazanabilme ve iş fırsatları yakalama gibi önemli katkıların olacağını belirtmektedirler.

"Hayatımda anadilimden farklı diller konuşuyorum. Öncelikle çok mutlu hissediyorum, çünkü çok fazla ülkelerden/kültürlerden gelen insanlarla konuşabilirim. Daha fazla açık fırsatlar beni bekliyorlar." (RUA-K1)

Tablo 2. Arap yarımadası çalışma grubu görüşülenlerinin demografik bilgileri.

Kod	Ülke	Yaş ve Türkiye’de bulunma süresi	Cinsiyet	Dil Yeterliği
SUR-E1	Suriye	21-7 yıl	Erkek	Türkçe, Kürtçe, Arapça, İngilizce ve Almanca
FİL-E1	Filistin	22-2 yıl	Erkek	Türkçe, Arapça ve İngilizce
FİL-K1	Filistin	19-2 yıl	Kadın	Arapça, İngilizce ve Türkçe
IRA-K1	Irak	21-1,5 yıl	Kadın	Türkçe, İngilizce ve Arapça
ÜRD-E1	Ürdün	26-8 yıl	Erkek	Türkçe, Arapça

Arap yarımadası ülkeleri çalışma grubu SUR-E1 (Suriye), FİL-E1 ve FİL-K1 (Filistin), IRA-K1 (Irak), ÜRD-E1 (Ürdün) olmak üzere toplam beş öğrenciden oluşmaktadır. Görüşülenlerin ana dilleri ve Türkçe dışında İngilizceyi de iyi bildikleri görülmektedir. Çalışma grubu kişi başına 3.2 dil bilme ortalamasına sahiptir.

Görüşülenler, çok dilli becerilerin kültürlerarası iletişimde önemli katkıları olduğunu, Türkçenin Türkiye’de, İngilizcenin de bütün dünyada rahatça iletişim kurabilmek için gerekli olduğunu vurgulamaktadırlar. Türklerin ana dilleri dışında başka dilleri iyi bilmemelerinin, görüşülenlerin Türkiye’deki ilk günlerinde iletişim kurarken zorlanmalarına neden olduğu fakat burada eğitim ve gündelik iletişim dilinin sadece Türkçe olmasının Türkçeyi öğrenmede kısa sürede başarılı olmalarında etkili olduğu görülmektedir. Görüşülenler gündelik hayatlarında Türkçe, Arapça ve İngilizceyi kullandıklarını belirtmektedirler.

“Ben Arap toplumu olduğum için Arapça konuşuyorum, İngilizce biliyorum çünkü dünya dili ve nüfusunun çoğu tarafından konuşuluyor ve şu anda en büyük iletişim dili. Türkiye’de yaşadığım ve okuduğum için şu anda konuştuğum Türkçeye ek olarak. Bu dilleri anlayabilmek ve konuşabilmek beni çok gururlandırıyor ve daha fazlasını öğrenmeyi umuyorum... Artık diğer kültürlerden insanlarla etkili bir şekilde konuşabiliyor ve anlayabiliyorum, çünkü Türk dili aramızda ortak bir dil olduğu için her şeyi konuşabiliyor ve anlayabiliyoruz ama daha önce de belirttiğim gibi, başlangıçta bu olmadan zordu. Bir iletişim dili olarak İngilizce konuşurdum ama güçlü değildi, çünkü herkes bunu konuşacak kadar yetkin değildi.” (FİL-K1)

Görüşülenler kültürlerarası iletişimde çok dil bilmenin; farklı kültürlerden insanları tanıma ve onlarla kolay iletişim kurma, yurtdışında sorun yaşamama, farklı ülkeleri ve kültürleri tanıma, oraya uyum sağlama gibi önemli katkılarının olacağına vurgu yapmaktadırlar.

“Çok dil bilmek ve konuşmak çok önemlidir. Eğer bir insan dil biliyorsa onun nasıl düşündüğünü bilebilirsin. İletişim daha kolay olur. Bir de şey bir atasözü vardı, eğer dil bilersen, insanlar nasıl düşünüyor bilebilirsin bunun böyle bir manası vardır. Sadece iletişim çok kolay olur yani bu da yani bir avantajdır.” (FİL-E1)

Tablo 3. Balkan ülkeleri çalışma grubu görüşülenlerinin demografik bilgileri.

Kod	Ülke	Yaş ve Türkiye’de bulunma süresi	Cinsiyet	Dil Yeterliği
KAR-K1	Karadağ	26-4 yıl	Kadın	Güney Slav dilleri (Hırvatça, Boşnakça, Karadağca, Slovence, Sırpça) İngilizce, Rusça, Arnavutça, Türkçe.
KOS-E1	Kosova	26-2 yıl	Erkek	Arapça, İngilizce, Türkçe ve Arnavutça
ARN-K1	Arnavutluk	19-2 yıl	Kadın	Türkçe, İtalyanca, İngilizce, Fransızca, Arnavutça ve temel seviye Arapça.
ARN-K2	Arnavutluk	21-7 yıl	Kadın	Türkçe, Arnavutça, İngilizce ve temel seviye Yunanca

Balkan ülkeleri çalışma grubu KAR-K1 (Karadağ), KOS-E1 (Kosova), ARN-K1 ve ARN-K2 (Arnavutluk) olmak üzere toplam dört öğrenciden oluşmaktadır. Görüşülenlerin tamamı da İngilizce ve Arnavutçayı iyi bildiğini belirtmektedir. Ayrıca ARN-K1 Türkiye’de uluslararası imam hatip lisesinden mezun olduğunu, KOS-E1’de ilahiyat fakültesinde okuduğunu söyleyerek Arapçayı iyi bildiklerini ifade etmektedirler. Çalışma grubu kişi başına 5.25 üst düzey dil bilme ortalamasına sahiptir.

“Çok dil bilmek bence çok önemlidir. Ben İngilizce bilmeseydim bu kadar sosyal olamazdım. Bir insan daha çok dil bilse daha iyi iletişim kurabilir, daha başarılı olur. Bu nedenle çok dil bilmeliyiz. Ben Arnavutça, İngilizce ve Türkçeyi çok iyi biliyorum. Biraz da Yunanca biliyorum. Teyzem orada yaşadığı için, kuzenlerimden biliyorum.” (ARN-K2)

Görüşülenler, çok dil bilmenin kültürlerarası iletişimde önemli olduğunu belirterek kültürleri tanıma ve anlama, sosyal ilişkiler kurma, iş bulma konusunda avantaj sağlama, prestij kazanma, iletişimde başarılı olma ve öz güvenin artması gibi konularda katkılarının olduğunu ifade etmektedirler. Türkiye’de gündelik hayatlarında Türkçe kullandıklarını, farklı kültürlerden insanlarla da bazen diğer yabancı dillerde iletişim kurduklarını belirtmektedirler. Görüşülenlerin ifadelerindeki diğer önemli bulgu da iletişimde ara anlamayı kullandıklarını belirtmeleridir. Görüşülenlerden ARN-K1 bu durumu *“Bir dili konuşurken içinde başka diller de konuşurum. Arnavut arkadaşlarımla Arnavutça konuşurken bazen Türkçeye de kayıyoruz.”* sözleriyle açıklamaktadır. Görüşülenlerden KAR-K1 kültürlerarası iletişimde farklı dilleri bilmenin önemiyle ilgili şunları ifade etmektedir:

“Günlük hayatımda anadilimden farklı bir dili konuşurum. Anadilimden dışında akıcı konuştuğum iki dil var, bir de genel ve günlük konuları anlayabileceğim kadar artı 2 farklı dil anlıyorum. Bu böyle olduğu için kendimle gurur duyuyorum çünkü farklı bir dil, yaşadığım ülkede konuşulmayan dili bilmek bir emek ve çaba istiyor. Ayrıca, kültür meraklısı olduğum için kolaylık ve fırsat verici bir artı benim için. Böylelikle, arkadaş kazandım, iş kazandım, hayat tecrübe kazandım ve daha çok şey.” (KAR-K1)

Tablo 4. Güney Asya çalışma grubu görüşülenlerinin demografik bilgileri.

Kod	Ülke	Yaş ve Türkiye’de bulunma süresi	Cinsiyet	Dil Yeterliği
İRA-E1	İran	22-2 yıl	Erkek	Türkçe, Farsça, Azeri Türkçesi, orta düzey İngilizce
İRA-K1	İran	30-1,5 yıl	Kadın	Farsça, İngilizce, Türkçe ve orta düzey Almanca, Fransızca ve Korece
AFG-K1	Afganistan	20-2 yıl	Kadın	Türkçe, Farsça, İngilizce, Özbekçe Peştunca
AFG-K2	Afganistan	26-4 yıl	Kadın	Türkçe, Farsça, İngilizce, Çince, Özbekçe, Türkmence, Tacikçe, Peştunca, Urduca ve Hazarca
AFG-E2	Afganistan	26-2,5 yıl	Erkek	Türkçe, Farsça, İngilizce, Peştunca
AFG-E1	Afganistan	23-2 yıl	Erkek	Türkçe, Farsça, İngilizce, Peştunca

Güney Asya ülkeleri çalışma grubu İRA-K1, İRA-E1 (İran) ile AFG-K1, AFG-K2, AFG-E1 ve AFG-E2 (Afganistan) olmak üzere toplam altı öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu kişi başına üst düzey 5.00 dil bilme ortalamasına sahiptir. Grup görüşülenlerinin tamamının da İngilizce (sadece İRA-E1 orta düzey bilmektedir.) ve Farsça dillerini bildiği, çok dilli beceriler bağlamında yeterliğe sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Görüşülenler anadilleri dışında en az üç ve en fazla dokuz dil yeterliğine sahiptirler. Görüşülenler arasında Afgan öğrencilerin çok dilli becerilere sahip olmalarında ülkelerinin çok kültürlü ve çok dilli bir yapıya sahip olmasının yanında lise eğitimlerini ülkelerindeki Türk okullarında almalarının da önemli katkı sağladığı değerlendirilmektedir.

Görüşülenler kültürlerarası iletişimde çok dilli becerilere sahip olmanın önemli olduğunu belirterek gündelik hayatlarında çoğunlukla Türkçeyi kullandıklarını, kendi kültürlerinden insanlarla ve aileleriyle ana dillerinde konuştuklarını, Türkiye’deki diğer milletlerden insanlarla İngilizce veya onların dilinde iletişim kurduklarını ifade etmektedirler.

“Çok dil bilmek ve konuşmak bence önemlidir. Bir dil bildiğinde bir insansın, iki dil bildiğinde iki insansın üç dil bildiğinde üç insan mesela her dil bildiğinde yeni bir insansın. Çok dil bilirsen o kadar iletişim kurmada iyisin. Bilgin o kadar çok olur. O kadar kendini sevdirebilirsin. Çok sayıda dostun olur. Bu nedenle dil bilmek çok önemlidir. Dil bilince rahatça işini yapabilirsin. Başka bir ülkeye gidince tercümana gerek kalmaz.” (AFG-E1)

Görüşülenlerin dikkat çektiği diğer önemli bir farkındalık da dil yeterliği bağlamında kültürlerarası iletişimde ara bulucu rolü üstlenerek diğer milletlerden insanlara yardımcı olmaları durumudur. *“O anda İngilizce konuşmak, onların sorununu çözmek beni çok mutlu hissettiriyor. Kendime öz güvenim artıyor.”* (İRA-E1).

Görüşülenlerin çok dilli becerileriyle ilgili tutumları değerlendirildiğinde iletişimde Türkçeyi ve diğer dilleri kullanmalarının kendilerini mutlu ettiğini, bu şekilde sorunları rahatça çözdüklerini ve öz güvenlerinin arttığını ifade etmektedirler. Görüşülenler çok dilli becerilerinin kendilerine, iletişim kurmada konsantrasyon; öğrenme, sosyalleşme ve dünyayı tanımada kolaylık gibi olumlu katkılar sağladığını belirtmektedirler.

“Dil bilmek önemlidir, konsantrasyonu artırmak, sık görülen beyin hastalıklarını önlemek, beyni güçlendirmek, aynı anda birkaç işi yapabilme yeteneği, başkalarıyla sosyalleşme performansını artırmak, öz güveninizi artırmak ve bunun sonucunda dünyayı daha iyi anlamanızı sağlamak.” (İRA-K1)

Tablo 5. Güneydoğu Asya çalışma grubu görüşülenlerinin demografik bilgileri.

Kod	Ülke	Yaş ve Türkiye’de bulunma süresi	Cinsiyet	Dil Yeterliği
MYA-E1	Myanmar	23-2 yıl	Erkek	Myanmarca, Türkçe ve İngilizce
HİN-E1	Hindistan	20-6 yıl	Erkek	Hintçe, İngilizce, Türkçe, Maratice (yerli dil), Urduca (Hindistan- Pakistan ortak dili), Bengayca, Pancapça ve Sanskritçe
END-K1	Endonezya	20-1,5 yıl	Kadın	Javaca (ana dili), Endonezce, Sundanca (Endonezya’da başka bir bölgenin dili), İngilizce ve Türkçe
END-K2	Endonezya	21-1,5 yıl	Kadın	Endonezce, Türkçe, İngilizce, Arapça ve Japonca
END-E1	Endonezya	21-1,5 yıl	Erkek	Endonezce, İngilizce, Arapça, Türkçe, Malezce ve Japonca
PAK-E1	Pakistan	21-1,5 yıl	Erkek	Türkçe, İngilizce, Urduca, Sindhica. Hintçe

Güneydoğu Asya ülkeleri çalışma grubu MYA-E1 (Myanmar), HİN-E1 (Hindistan), END-K1, END-K2 ve END-E1 (Endonezya), PAK-E1 (Pakistan) olmak üzere toplam altı öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu kişi başına 5.33 dil bilme ortalamasına sahiptir. Görüşülenlerin tamamının da İngilizce dilini iyi düzeyde bildiği görülmektedir. Grup görüşülenlerinin ana dilleri dışında en az 2 en fazla da 7 farklı dil bildiği, gündelik iletişim pratiklerinde Türkçe ve İngilizceyi yoğun olarak kullandıkları ifadelerinden anlaşılmaktadır. Çok dilli becerilere sahip olmada ülkelerin çok dilli yapısının yanında aldıkları eğitimin de önemli olduğu görülmektedir. END-E1 çok dil bilmenin önemiyle ilgili şu bilgileri vermektedir:

“Çok dil bilmek ve konuşmak tabii ki çok önemlidir çünkü birçok dili bildiğimizde dünyayı kolayca ve net bir şekilde tanıyabiliriz. Ben İngilizce, Arapça, Türkçe, Malezce, Japonca biliyorum. Bu dilleri konuşuyorum ve okuyorum, anlıyorum. Çok dil bilmek iyi eğitim ve iyi bir iş için gereklidir. (END-E1)

Görüşülenler, kültürlerarası iletişimde farklı dilleri kullanmanın kendilerini mutlu ettiğini söyleyerek çok dilli becerilerin insanlara iletişim becerisi, iyi bir eğitim ve iş imkânı, dünyayı ve kültürleri daha iyi tanıma, diğer kültürden bireylere yardımcı olabilmek gibi kolaylıklar sağladığını vurgulamaktadırlar.

“Bana göre bir adamın en az 3 dil bilmesi gerekiyor. Günümüzde global olarak kendi öz dili, İngilizce, Çince gibi önemli dilleri bilmeliyiz. Ben Hintçe, İngilizce, Türkçe, Maratice (Yerli dil), Urduca (Hindistan- Pakistan ortak dili), Bengayca, Pancapça, Sanskritçeyi de anlıyorum, üç yıl dersini aldım.” (HİN-E1)

Yabancı dil öğreniminde maruz kalmanın dil öğrenim sürecine önemli katkıların olduğunu bilinmektedir. Kültürlerarası iletişim sürecinde bireyin kendi kültürel kimliğine sahip, aynı dili konuşan bireylerle sosyal ve gündelik hayatını birlikte geçirmesi; yabancı dil öğrenme, kültürel farkındalık kazanma ve uyum sağlama sürecini olumsuz etkilemektedir.

PAK-E1 bu duruma dikkat çekerek Türkiye’de çoğunlukla kendi kültüründen insanlarla Urduca konuştuğu için Türkçe konuşma becerisinin gelişmediğini belirtmektedir.

Tablo 6. Karadeniz çalışma grubu görüşülenlerinin demografik bilgileri.

Kod	Ülke	Yaş ve Türkiye’de bulunma süresi	Cinsiyet	Dil Yeterliği
UKR-K1	Ukrayna	22-3,5 yıl	Kadın	Türkçe, Rusça, Ukraynaca, İngilizce, Kırım Tatarcası
GÜR-E1	Gürcistan	21-2 yıl	Erkek	Çeçence, Rusça, Gürcüce, Türkçe
RUS-E1	Rusya	22-7 yıl	Erkek	Türkçe, İngilizce, Rusça Özbekçe, Ahıska Türkçesi, Kazakça, Türkmençe
MOL-K1	Moldova	36-1 yıl	Kadın	Türkçe, Rusça, Gagavuz Türkçesi, Romence (Moldovanca)
MOL-K2	Moldova	21-1 yıl	Kadın	Türkçe, Romence, Rusça, Ukraynaca, İngilizce

Karadeniz ülkeleri çalışma grubu UKR-K1 (Ukrayna), GÜR-E1 (Gürcistan), RUS-E1 (Rusya), MOL-K1 ve MOL-K2 (Moldova) olmak üzere toplam beş öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu kişi başına 5.00 dil bilme ortalamasına sahiptir. Bu grup görüşülenlerin çok dilli becerileriyle ilgili dikkat çekici bir nokta bütün görüşülenlerin Rusçayı iyi derecede bilmeleridir. Bu durum Karadeniz ülkelerini oluşturan bölgede Rusçanın etkin bir dil olarak kullanıldığını göstermektedir. Grup görüşülenleri çok dilli becerilere sahip olmanın olumlu yönleriyle ilgili kültürlerarası iletişimde ve iş hayatında başarılı olma, hayata farklı pencerelerden bakabilme, ufku genişletme, farklı kültürleri daha iyi tanıyabilme ve gelecekle ilgili daha iyi fırsatlar yakalayabilme gibi durumlara vurgu yapmaktadırlar. Yabancı dilleri kullanma durumlarıyla ilgili ifadelerde Türkiye’de çoğunlukla Türkçe konuştuklarını, Rusça ve diğer dilleri de kullandıklarını, ana dilleri dışında diğer dilleri kullanmalarının mutluluk ve öz güven sağladığını ifade etmektedirler. Ayrıca görüşülenler çok dilli becerilerini geliştirme konusunda da isteklidirler.

“Ben dört dil biliyorum. Türkçe, Rusça, Gagavuz Türkçesi, Romence (Moldovanca). Ne kadar çok dil bilersen o kadar farklı insanlarla iletişim kurabilirsin. Kültürleri daha iyi tanıyabilirsin. Geleceğinle ilgili çok daha iyi fırsatların olur. Gagavuzca ve Türkçede olan bir dil bir insan, iki dil iki insan.” (MOL-K1)

Görüşülenler çok dilli becerileri sayesinde Türkiye’ye yeni gelen öğrencilere dil konusunda arabulucu rolü üstlenerek onların sorunlarını çözmeye çalıştıklarını ifade etmektedirler. RUS-E1 bu durumla ilgili *“Buraya Orta Asya’dan yeni gelenlerle onların dilinde konuşur ve onlara yardımcı olurum.”* değerlendirmesinde bulunmaktadır.

Tablo 7. Türk cumhuriyetleri çalışma grubu görüşülenlerinin demografik bilgileri.

Kod	Ülke	Yaş ve Türkiye’de bulunma süresi	Cinsiyet	Bildiği Diller
UYG-K1	Kırgızistan/ Uygur	19-1,5 yıl	Kadın	Uygurca, Türkçe, Kırgızca, Rusça, İngilizce ve temel düzeyde İspanyolca
KIR-E1	Kırgızistan	20-3 yıl	Erkek	Özbekçe, Kırgızca, Türkçe, Ukraynaca, İngilizce
KIR-K1	Kırgızistan	22-3,5 yıl	Kadın	Türkçe, Rusça, Kırgızca, İngilizce
KAZ-E1	Kazakistan	20-2,5 yıl	Erkek	Rusça, Kazakça, Türkçe ve temel seviye İngilizce
KAZ-K1	Kazakistan	18-1 yıl	Kadın	Kazakça, Rusça, Özbekçe, Türkmençe, İngilizce ve Türkçe
AZE-K1	Azerbaycan	25-2,5 yıl	Kadın	Rusça, Farsça, Azerice, Türkçe ve orta seviyede İngilizce
TÜR-K1	Türkmenistan	25-5 yıl	Kadın	Türkmençe, Türkçe, Özbekçe ve Rusça

Türk cumhuriyetleri çalışma grubu UYG-K1 (Uygur-Kırgızistan), KIR-K1 ve KIR-K2 (Kırgızistan), TÜR-K1(Türkmenistan), KAZ-K1 ve KAZ-E1 (Kazakistan) ve AZE-K1 (Azerbaycan) olmak üzere toplam yedi öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu kişi başına üst seviye 4.42 dil bilme ortalamasına sahiptir.

Görüşülenlerin yabancı dil yeterliklerine bakıldığında çok dilli becerilere sahip oldukları değerlendirilmektedir. Görüşülenlerin hepsi de ana dilleri dışında Rusçayı da çok iyi bilmekte ve Rusçayı ana dilleri vasfıyla kullanmaktadırlar. Bölge ülkelerinde Rusçanın bu kadar hakim olmasının siyasi, tarihi ve ekonomik nedenlerden kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Bölgenin uzun yıllar Rus idaresinde kalması ve Rusya’nın bölge üzerinde hâlâ ekonomik, siyasi ve kültürel bağlamda etkili olması Rusçanın da etkin bir dil olmasını sağlamaktadır. Görüşülenlerin hepsi de Türkçe C1 dil yeterliğine sahiptirler ve günlük hayatlarında çoğunlukla Türkçeyi kullandıklarını ifade etmektedirler.

Çok dilli becerilerle ilgili grup katılımcıları iletişimsel farkındalığa sahiptirler. Grup görüşülenlerinin ifadelerinde Türkçenin öğrenilmesinde ve kullanılmasında da oldukça olumlu tutumlara vurgu yapıldığı anlaşılmaktadır. Görüşülenler Türkiye’de ilk önce Türkçe iletişim kurmaya çalıştıklarını, Türkçe bilmeyenlerle farklı dillerde iletişim gerçekleştirdiklerini belirtmeleridir. Bu durum görüşülenlerin yabancı dil olarak Türkçe ve diğer dilleri iletişim pratiklerinde kullandıklarını göstermektedir. İletişim pratiklerinde ara anlama olarak ifade edilen bir dilde iletişim kurarken başka bir dilin söz varlığı ve kalıp ifadelerinden faydalanma durumunun bu grup üyelerinde de gerçekleştiği görülmektedir. Grup üyelerinden UYG-K1, KAZ-E1 ve AZE-K1 bir dilde konuşurken başka bir dilin sözvarlığından faydalandıklarını ifade etmektedirler.

“Mesela benim Farsça veya Rusçayı bilmem arkadaşlarıma daha çok yardımcı olmama imkân yaratıyor. Aynı zamanda İngilizcemi geliştirmek işimin daha kolay olmasını sağlıyor. ...Karşımdaki insan Türkçe bilmiyorsa ona Rusça veya İngilizce hangisini biliyorsa o dilde anlatmaya çalışırım. ...Başka dilleri konuşmak bana güzel hissettirdiğini düşünüyorum. Mesela arkadaşlarım Farsça konuşurken onlara Farsça cevap vermek beni mutlu ediyor. Aynı zamanda İngilizce veya Rusça.” (AZE-K1)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde okumakta olan uluslararası öğrencilerin çok dilli becerileri üzerine yapılan bu nitel araştırma sonucunda çalışma gruplarındaki öğrencilerin kültürlerarası iletişim bağlamında çok dilli becerilere sahip oldukları değerlendirilmektedir.

Öğrenciler içerisinde Arap yarımadası ülkeleri grubundan ÜRD-E1 Türkçe, Arapça; FİL-E1, FİL-K1, IRA-K1 Türkçe, İngilizce, Arapça; Afrika grubu ülkelerinden GAB-E1 Fangca, Fransızca, Türkçe; Güneydoğu Asya ülkeleri grubundan MYA-E1 Myanmarca, İngilizce, Türkçe olmak üzere en az yabancı dil yeterliğine sahip olan öğrencilerdir.

Görüşülenler içerisinde en yüksek yabancı dil becerisine sahip olanlar arasında Güney Asya ülkelerinden AFG-K2 Türkçe, Farsça, İngilizce, Çince, Özbekçe, Türkmençe, Tacikçe, Peştunca, Urduca ve Hazarca; Balkan ülkeleri grubundan KAR-K1 Hırvatça, Boşnakça, Karadağca, Slovence, Sırpça, İngilizce, Rusça, Arnavutça, Türkçe bilmektedir. Güneydoğu Asya ülkelerinden HİN-E1 Hintçe, İngilizce, Türkçe, Maratice, Urduca, Bengayca, Pancapça, Sanskritçe dillerini bilmektedir.

Çalışma grupları içerisinde kişi başına dil bilme ortalaması 5.33 ile en yüksek Güneydoğu Asya ülkeleri grubundayken kişi başına en az dil bilme ortalaması 3.2 ile Arap yarımadası ülkeleri grubuna aittir. Görüşülenlerin çok dilli beceriler kazanmalarında ülkelerinin çok kültürlü yapısı ile aldıkları eğitimin doğrudan etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcıların çok dilli becerileri çalışma gruplarına göre farklılık göstermektedir. Afrika ülkeleri çalışma grubunda ana dil dışında Fransızca dil becerisinin gelişmiş olduğu görülmektedir. Karadeniz ülkeleri ve Türk cumhuriyetleri grubunda ana dil dışında Rusça etkili olurken bütün çalışma gruplarında yabancı dil olarak İngilizce dil becerilerinin yüksek oranda kazanıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcıların hepsi de Türkiye’de eğitim almalarından dolayı Türkçe dil yeterliğine sahiptirler. Bu durum uluslararası eğitimin çok dilli beceriler kazanma ve bu dil becerilerini geliştirme bağlamında olumlu etkilerinin olduğunu göstermektedir.

Çalışma gruplarını oluşturan katılımcıların tamamı da çok dilli becerilerin önemiyle ilgili olumlu tutumlara sahiptirler. Ayrıca katılımcılar çok dilli becerilerin iletişim, eğitim, kariyer planlaması, kültürleri ve dünyayı tanıma ile kişisel gelişim bakımından önemi hakkında farkındalık sahibidirler. Katılımcıların bu olumlu tutum ve farkındalıklarının Türkiye’deki kültürlerarası iletişim deneyimlerinde çok dilli becerilerinin davranışsal düzeyde etkin bir şekilde becerilere dönüşmesini desteklediği de görülmektedir. Katılımcıların çok dilli becerilere sahip olması onların kültürlerarası iletişim yeterliği sürecini de olumlu yönden etkilemektedir.

İletişim çağı olarak adlandırılan bu yüzyılda genç nesillerin çağın gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanmaları ancak çok dilli becerilere sahip olmalarıyla mümkün olabilir. Bu bağlamda öğrencilerin kişisel ve iletişimsel yeterliklerinin artırılması amacıyla ülkelerin eğitim sistemlerini çok dilli becerilerin kazandırılabilmesi için yeniden kurgulamaları ve eğitim politikalarını bu yönde revize etmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Aksoy, Z. (2015). Kültürel Zekâ: Kültürlerarası İletişim ve Yönetimde Çağdaş Bir Yaklaşım. İstanbul: Beta.

Alioğlu, N. (2011). "İnanna'dan Leyla'ya: Kültürlerarası İletişim Bağlamında Doğum ve Ölüm". N. Mora (Ed.), Kültürlerarası İletişim Bağlamında İnsana Dair Duygular ve Ritüeller (s. 47-76) içinde. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Barrett, M., Byram, M., Lázár, I., Mompoin-Gaillard, P. & Philippou, S. (2014). Developing Intercultural Competence Through Education. Strasbourg: Council of Europe.

Bolat, M. A. (2017). "Türkiye'nin Uluslararası Öğrenci Politikası: Durum Tespiti ve Öneriler". O. Akgül (Ed.), Uluslararası Öğrencilik Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Perspektifler (s. 8-19) içinde. İstanbul: Harf Yayın İletişim.

Fantini, A. E. (2000). "A Central Concern: Developing Intercultural Competence". SIT Occasional Paper Series 1, 25-42.

Fritz, W., Graf, A., Hentze, J., Möllenberg, A. & Chen, G.-M. (2005). "An Examination of Chen and Starosta's Model of Intercultural Sensitivity in Germany and United States". *Intercultural Communication Studies*, 14 (1) 53-64.

Karaca, M. (2016). "Sosyolojik Perspektiften İletişim". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(57), 626-648.

Kartarı, A. (2016). *Kültür, Farklılık ve İletişim: Kültürlerarası İletişimin Kavramsal Dayanakları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Mora, N. (Ed.). (2011). *Kültürlerarası İletişim Bağlamında İnsana Dair Duygular ve Ritüeller*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Önlü, M. & Saran, M. (2019). "Akademik Bir Disiplin Olarak Kültürlerarası İletişim Kuramsal Temelleri". S. Okmeydan Bitirim & M. Saran (Ed.), *Kültürlerarası İletişim: İletişim Odaklı Güncel Yaklaşımlar* (s. 15-54) içinde. Konya: Eğitim Yayınevi.

Özoğlu, M., Gür, B. S., & Coşkun, İ. (2012). *Küresel Eğilimler Işığında Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler*. Ankara: SETA Yayınları.

Portalla, T. & Chen, G. (2010). "The Development and Validation of the Intercultural Effectiveness Scale". *Intercultural Communication Studies*, 19(3), 21-37.

Saran, M. & Bitirim, S. (2012). "Hofstede'nin Kültürel Boyutlar Kuramına Göre Kültürlerarası Farklılıkların Yönetiminde Halkla İlişkiler ve İletişim". 2. Uluslararası Yeni İletişim Teknolojileri ve Sosyal Dönüşüm Sempozyumu (s. 1084-1097) içinde. Bışkek, Kırgızistan.

Şahinol, İ. (2023, 06 21). *Uluslararası Öğrenci Sayıları*. (F. Yolcu, Röportaj Yapan), Sivas.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, D. V. (2016). "Türk Yükseköğretiminde Uluslararasılaşma: Tarihsel Perspektiften Bir Analiz". *Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(9), 154-172.

YÖBYS (2023). *Uyruğa Göre Öğrenci Sayıları Raporu*. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemleri. Erişim Adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/>, Erişim tarihi: 20.10.2023.